

INNOWACYJNOŚĆ PODMIOTÓW I WPŁYW NA ICH ROZWÓJ I KONKURENCJĘ

dr inż. Joanna Duda

Akademia Górniczo-Hutnicza

Wydział Zarządzania

Innowacje

-
- ✦ Wg ustawy a dnia 29 lipca 2005 „o wspieraniu niektórych form działalności innowacyjnej”
 - ✦ działalność innowacyjną zdefiniowano jako: działalność związaną z przygotowaniem i uruchomieniem wytwarzania nowych lub udoskonalonych materiałów, wyrobów, urządzeń, usług, procesów lub metod, przeznaczonych do wprowadzenia na rynek albo innego wykorzystania w praktyce.

Inwestycje w sektorze MSP

- ✦ W roku 2003 inwestycje podjęło 20%
- ✦ W 2004 roku inwestycje podjęło 24,6% firm z sektora MSP
- ✦ W roku 2005 inwestycje podjęło 22,5%
- ✦ ale jednocześnie w 2005 roku, o 8,5% więcej firm kontynuowało inwestycje rozpoczęte w latach poprzednich

Inwestycje sektora MSP przed przystąpieniem Polski do UE

inwestycje odtworzeniowe

- ✦ uważa się takie, które zmierzają do podtrzymania istniejącego stanu

inwestycje rozwojowe

- ✦ takie, które zwiększają zdolności produkcyjne lub usługowe przedsiębiorstw

Inwestycje sektora MSP przed przystąpieniem Polski do UE

Przedmiot inwestycji	Odsetek firm, które podjęły inwestycje	
	Inwestycje odtworzeniowe	Inwestycje rozwojowe
Komputery i systemy komputerowe	60	58
Nowe maszyny i urządzenia	37	47
Środki transportu	38	45
Nowe obiekty magazynowe, produkcyjne i handlowe	18	31
Używane maszyny i urządzenia	30	17

Rodzaje nowych technologii, w które inwestowały MSP w 2003 roku

Przedmiot inwestycji	Odsetek przedsiębiorstw
Oprogramowanie	32,3
Nowe linie produkcyjne	9,0
Nowe maszyny	4,5
Infrastruktura	3,0

Rodzaje inwestycji w polskim sektorze MSP w latach 2004-2006

Rodzaj inwestycji	Odsetek przedsiębiorstw		
	2004	2005	2006
Zakup maszyn i urządzeń ze względu na nowa technologię	-	32,0	29,3
Wprowadzenie nowych produktów i usług	-	30,1	24,3
Zakup maszyn i urządzeń o podobnych parametrach w celu zwiększenia produkcji	44	28,1	34,3
Używane maszyny i urządzenia	-	-	-
Wymiana starych maszyn na nowe o podobnych parametrach i wydajności do dotychczasowych	-	27,9	20,1
Modernizacja środków transportu	8,1	27,9	23,6
Poprawa jakości oferowanych dóbr/usług	13,9	25,9	30,6
Budowa /zakup budynków/ magazyny/hale produkcyjne	-	22,4	18,4
Rozwój sieci sprzedaży	4,3	21,2	10,7

Rodzaje inwestycji w polskim sektorze MSP w latach 2004-2006

Rodzaj inwestycji	Odsetek przedsiębiorstw		
	2004	2005	2006
Informatyzacja firm	7,6	20,5	14,6
Modernizacja infrastruktury biurowej	3,0	14,9	-
Szkolenie pracowników	0,9	11,1	-
Zmniejszenie kosztów prowadzenia działalności	4,3	10,2	-
Zakup gruntów	-	9,1	-
Badania i rozwój	0,0	3,7	6,9
Modernizacja systemu zarządzania	0,1	2,3	-
Działania na rzecz ochrony środowiska	0,0	1,9	-

Inwestycje o charakterze innowacyjnym, w polskim sektorze MSP, w latach 2006-2007

Rodzaj inwestycji	Rok	Znaczący wzrost	Wzrost	Bez zmian	Znaczący spadek
Zakup nowych technologii	2007 -plan	19,6	19,5	0,5	60,4
	2006- realizacja	12,5	24,6	1,2	61,8
Wprowadzanie na rynek nowych produktów	2007 - plan	37,2	25,4	0	37,4
	2006 - realizacja	25,2	31,0	0,9	42,9
	2006 - plan	40,3	32,3	1,3	25,4
Inwestycje w B+ R	2007- plan	11,2	16,1	0,3	72,3
	2006 - realizacja	6,9	21,0	0,8	71,4
	2006 - plan	13,8	32,0	1,6	51,6

Czynniki zwiększające innowacyjność firmy

Czynniki	Odsetek przedsiębiorstw
Ulgi w podatkach związane z wprowadzeniem nowych technologii	53,5
Dostęp do kredytów na preferencyjnych warunkach	46,0
Popyt na rynku krajowym na innowacyjne produkty	43,6
Zniesienie barier w dostępie do kapitału	24,6
Możliwość eksportu	18,3

Czynniki zwiększające innowacyjność firmy

Czynniki	Odssetek przedsiębiorstw
Wiedza o innowacyjnych rozwiązaniach w promocji i dystrybucji	13,5
Ulgi w podatkach związane z prowadzeniem własnych badań	11,7
Wiedza o innowacyjnych rozwiązaniach	11,2
Wiedza o badaniach prowadzonych w Polsce, których wyniki można by zastosować w firmie	9,6
Wiedza o innowacyjnych rozwiązaniach dotyczących zarządzania firmą	9,1
Konkurencja ze strony innych, bardziej innowacyjnych firm w branży	5,0

Czynniki decydujące o konkurencyjności sektora MSP

Czynniki	2003 r	2004 r	2005 r
Cena	51,9	57,6	64,3
Jakość produktów /usług	20,9	18,7	15,2
Jakość obsługi klienta	9,5	9,6	5,9
Wąska specjalizacja	5,8	6,2	5,9

Czynniki decydujące o konkurencyjności sektora MSP

Czynniki	2003 r	2004 r	2005 r
Zdolność dostosowania produkcji do wymagań klienta	5,6	4,7	5,5
Lokalizacja firmy	4,4	1,5	2,9
Nowatorski charakter produktów, usług	1,8	1,0	0,6

Przyczyny barku inwestycji w polskim sektorze MSP w latach 2004-2006

Wyszczególnienie	Odsetek przedsiębiorstw		
	2004	2005	2006
Oczekiwanie na poprawę koniunktury gospodarczej	18,3	42,3	21,1
Niewykorzystane zasoby techniczne	33,5	39,2	39,0
Zbyt duża niestabilność warunków gospodarowania	-	37,3	13,0
Brak popytu na polskim rynku	18,3	29,0	26,8
Brak popytu na rynkach zagranicznych	1,3	-	-
Oczekiwanie na dostęp do funduszy unijnych	2,4	13,9	0,9
Brak dostępu do kapitału na inwestycje	8,1	12,1	7,6
Brak strategii rozwoju	6,5	10,2	11,9

Odsetek przedsiębiorstw korzystających z poszczególnych źródeł finansowania inwestycji w latach 1991-2004

Wyszczególnienie	Odsetek przedsiębiorstw			
	1991- 1995	1995- 1997	1999- 2000	2004
Kapitał własny	38,7	74	76	86
Kredyt bankowy	55,8	17	38	14,2
Leasing	-	3	24	12,6
Fundusze unijne	-	-	-	4,6

Źródła finansowania sektora MSP w Niemczech i Finlandii w latach 1998–2000

Źródła	Niemcy – landy wschodnie	Niemcy –landy zachodnie	Finlandia
Kapitał własny	56,5	54,2	78
Kredyt bankowy	51	34	54
Leasing	21,5	12	14
Udziały obce	24	3,35	6
Emisja akcji	3	-	-
Emisja obligacji	2	-	-
Alianse	21	-	-
Joint venture	4	-	-
Środki pomocowe	-	14,4	16

Źródła finansowania inwestycji w sektorze MSP w latach 2005-2006

Źródła finansowania	Odsetek przedsiębiorstw korzystających z poszczególnych źródeł finansowania	
	2005	2006
Kapitały własne	37,2	54,4
Zysk zatrzymany	31,9	18,7
Kredyt bankowy	16,6	12,7
Leasing	10,5	9,0
Fundusze UE	1,4	1,9
Inne	2,0	3,0

Udział poszczególnych form prawnych w badanej próbie w Polsce, Niemczech i Finlandii

Forma prawna	Region		
	Polska - Małopolska	Niemcy- Północna Saksonia	Finlandia - Joensuu
Sp. cywilna	15,2%	-	2%
Sp. jednoosobowa	70%	-	
Sp. z o.o.	14,8%	62%	
Sp. akcyjna	-	-	73%
Sp. mieszana	-	25%	9%
Sp. komandytowa	-	10%	12%

Przegląd ofert kredytowych banków w Polsce

Bank BPH	powiększeniem istniejącego majątku trwałego firmy
BRE Bank	modernizacja lub zakup środków trwałych, zakup nowych linii technologicznych, maszyn, urządzeń i know-how
Deutsche Bank	zwiększeniem lub modernizacją majątku trwałego
Fortis Bank	zakup maszyn, urządzeń i środków transportu, remont środków trwałych, zakup nowych technologii , patenty, licencje
Getin Bank	Powiększenie istniejących zdolności wytwórczych zakup patentów, licencji

Przegląd ofert kredytowych banków w Polsce

ING Bank Śląski	modernizacja lub powiększenie zasobów majątku trwałego
Kredyt Bank	zwiększenie stanu środków trwałych
Nordea Bank	przedsięwzięcia o charakterze rozwojowym lub odtworzeniowo - modernizacyjnym
PKO BP	odtworzenie zużytych lub modernizacją istniejących środków trwałych

Wykaz banków które udzielają karencji w spłacie kredytu

Bank BPH	W spłacie kapitału przez okres do 2 lat, w spłacie odsetek do 1 roku.
BRE Bank	W wyjątkowych sytuacjach,
Deutsche Bank	W spłacie kapitału do roku
Fortis Bank	Maksymalnie 6 miesięcy
Getin Bank	Maksymalnie 12 miesięcy

Wykaz banków które udzielają karencji w spłacie kredytu

ING Bank Śląski	Indywidualne ustalenia
Kredyt Bank	W spłacie odsetek do 12 miesięcy
Nordea Bank	W spłacie kapitału do 12 miesięcy
PKO BP	Do 12 miesięcy. Dla kredytu na zakup samochodów do 6 miesięcy.

historia kredytowa innego banku

Bank BPH	Nie
BRE Bank	Preferowana historia rachunku za dany rok
Deutsche Bank	Tak
Fortis Bank	Historia z banku prowadzącego rachunek bieżący
Getin Bank	Historia z banku prowadzącego rachunek bieżący
ING Bank Śląski	Badane są trzy lata działalności gospodarczej, jeżeli w tym czasie firma zmieniła bank, mogą być potrzebne dodatkowe informacje o historii kredytowej w innym banku
Kredyt Bank	Wymagana historia współpracy lub opinia innego banku
Nordea Bank	Określana indywidualnie

Okres kredytowania

Bank BPH	15 lat
BRE Bank	5 lat
Deutsche Bank	10 lat dla kredytu w zł, eur, USD. 1 rok dla kredytu w frankach szwajcarskich
Fortis Bank	5 lat, inwestycje związane z nieruchomościami – 15 lat
Getin Bank	10 lat
ING Bank Śląski	10 lat
Kredyt Bank	Firmy z uproszczoną księgowością – 8 lat, firmy z pełną księgowością do 15 lat
Nordea Bank	10 lat
PKO BP	Dla posiadaczy rachunku typu PARTNER do 25 lat

Business Angels

- ✦ Grupa nieformalnych inwestorów (obecnie 34, wiosna 2006 – 50, wiosna 2007 – 100)
- ✦ Ma na celu kojarzenie twórców innowacyjnych firm o dużym potencjale wzrostu z inwestorami
- ✦ BA mają profil ogólnobranżowy
- ✦ Wielkość typowej inwestycji – między 200 tys. zł a 5 mln zł (w wyjątkowych przypadkach do 10 mln zł)
- ✦ Przeznaczony dla firm we wczesnej fazie rozwoju

Venture capital

- ✦ Termin **venture capital** jest niekiedy tłumaczony jako kapitał wysokiego ryzyka. Nie jest to jednak ujęcie poprawne, a przynajmniej nie w pełni adekwatne, ponieważ z finansowaniem za pośrednictwem venture capital wiąże się ponadprzeciętne ryzyko, ale nie jest ono jedynym elementem charakteryzującym to zjawisko ekonomiczne. Bowiem wysokiemu ryzyku towarzyszy oczekiwanie dużego sukcesu związanego z inwestycją, a tym samym i ponadprzeciętnego zysku.

Charaktrystyka Venture Capital w Polsce - 2007 rok

- ✦ Zwykle fundusze v.c. nie angażują się w bezpośrednie zarządzanie firmą, ale utrzymują kontrolę.
- ✦ Głównym celem inwestorów jest wzrost wartości firmy.
- ✦ Kapitał zawsze jest przeznaczony na konkretny cel, np.: zakup maszyn i urządzeń, technologii, nowoczesnych narzędzi sterowania produkcją itd.
- ✦ Osiągnięte zyski firma w całości przeznacza na inwestycje.

Formy finansowania venture capital

1. Finansowanie fazy zasiewów (seed capital)

- ✦ Cel: na zabudowanie prototypu produktu,
- ✦ przeprowadzenie wstępnych B+R,
- ✦ przygotowanie biznes planu,
- ✦ opłacenie procedury patentowej.

Finansowanie startu (start-up)

- ✦ Kapitał przeznaczony na rozpoczęcie działalności i wejście nowego produktu na rynek.
- ✦ W Polsce najczęściej dotyczy:
- ✦ inwestycji z obszaru tzw. **wysokich technologii**,
- ✦ finansowania prac końcowych nad rozwojem produktu,
- ✦ uruchomienie przedsięwzięcia.

Wczesny rozwój oraz ekspansja i wzrost

- ✦ Większość funduszy preferuje inwestycje w już istniejące firmy
- ✦ Kapitał przeznaczany jest na:
- ✦ Finansowanie dużych potrzeb inwestycyjnych
- ✦ Rozwinięcie sieci dystrybucji
- ✦ Często emisja akcji

Prywatyzacja

-
- ✦ Charakterystyczne dla gospodarek Europy Wschodniej,
 - ✦ Udział venture capital polega na przeprowadzeniu prywatyzacji

Przedmiot szczegółowej analizy

Przedsiębiorca i kierownictwo

- ✦ To główny czynnik poddawany analizie
- ✦ Fundusz żąda:
 - ✦ **Opisu stanowisk** (wykształcenie, doświadczenie zawodowe)
 - ✦ **Ocena kwalifikacji** przeprowadzona na podstawie dyplomów, ukończonych kursów i szkoleń

Przedmiot szczegółowej analizy - Produkt

-
- ✦ Techniczna wykonalność produktu
 - ✦ Możliwość wprowadzenia nowych generacji tego produktu
 - ✦ Normy bezpieczeństwa, ochrona środowiska
 - ✦ Koszty dalszych prac badawczych
 - ✦ Reakcje rynku na nowy produkt

Przedmiot szczegółowej analizy - Rynek

-
- ✦ Określenie konkurencji
 - ✦ Popyt
 - ✦ Przewidywany rozwój (rynek nasycony)
 - ✦ Rodzaj występujących na rynku grup klientów i ich wymagania odnośnie produktu, ceny, jakości

Przedmiot szczegółowej analizy - finansowanie

Przedsiębiorstwo musi przedstawić:

- ✦ Bilans
- ✦ Rachunek zysków i strat, zestawienie przepływów pieniężnych za okres 3 lat
- ✦ Koszty wniesienia udziałów kapitałowych do przedsiębiorstwa
- ✦ Planowane kształtowanie się płynności

Zakończenie współpracy

- ✦ Sprzedaż akcji lub udziałów inwestorowi strategicznemu
- ✦ Wprowadzenie przedsiębiorstwa na giełdę
- ✦ Sprzedaż menedżerom

Wnioski

-
- ✦ w 2003 roku, większość inwestycji dotyczyła komputerów i systemów komputerowych
 - ✦ nowe technologie kupowały głównie firmy średnie i firmy eksportujące

Wnioski

- ✦ W latach 2005- 2006 roku $\frac{3}{4}$ zrealizowanych inwestycji miała szeroko rozumiany charakter innowacyjny.
- ✦ Inwestowano w nowe maszyny i urządzenia
- ✦ Wymieniano maszyny ze względu na wprowadzanie nowych produktów na rynek.
- ✦ Nowym trendem są natomiast inwestycje w ochronę środowiska i B+R

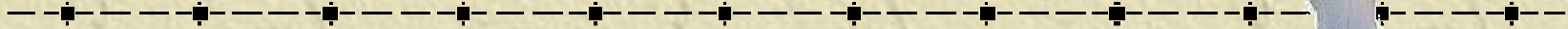
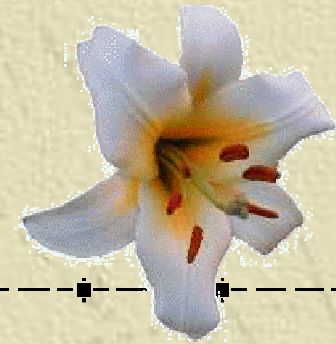
Wnioski

- ✦ Przedsiębiorcy w coraz większym stopniu widzą potrzebę innowacji zarówno technologicznych jak i produktowych.
- ✦ Obawy budzi fakt, że prawie 65% przedsiębiorstw z sektora MSP nie podjęło żadnych inwestycji.

Wnioski

Za przyczyny borku inwestycji podawano:

- ✦ złą koniunkturę,
- ✦ słaby popyt,
- ✦ niestabilne warunki gospodarowania, często rozumiane jako zmienność przepisów,
- ✦ oraz bariery finansowe.

Dziękuję za uwagę

